Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

150

Vragen van het lid **Thieme** (PvdD) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *uitkeringsgerechtigden die vanwege ethische of gewetensbezwaren werk weigeren en hun uitkering dreigen te verliezen* (ingezonden 10 september 2015).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 30 september 2015)

Vraag 1
Deelt u de mening dat mensen met een bijzondere levensovertuiging (bijvoorbeeld vegetariërs of veganisten) ethische en gewetensbezwaren kunnen hebben bij het uitvoeren van arbeidsfuncties die rechtstreeks tegen hun levensovertuiging ingaan?

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Erkent u dat een uitkeringsgerechtigde op dit moment geen juridische grondslag heeft om op basis van ethische of morele overwegingen een arbeidsfunctie te weigeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2
Nee. In het kader van de re-integratie is een gerechtigde verplicht om passende arbeid te accepteren. In het kader van de WIA wordt onder passende arbeid verstaan «alle arbeid die voor de krachten en bekwaamheden van de verzekerde is berekend, tenzij aanvaarding om reden van lichamelijke, geestelijke of sociale aard niet van hem kan worden gevergd (artikel 30, lid 4 WIA)». De wet biedt daarmee voldoende ruimte om rekening te houden met oprechte gewetensbezwaren. Een gerechtigde kan dus een functie weigeren op basis van gewetensbezwaren. Is een gerechtigde van mening dat er onterecht geen rekening is gehouden met zijn gewetensbezwaren dan staat de weg van bezwaar en beroep open.

Vraag 3
Bent u ervan op de hoogte dat het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) de functie «productiemedewerker pluimveeslachterij» op het Claimbeoordelings- en Borgingssysteem (CBBS) als regulier werk heeft staan?

ah-tk-20152016-150
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Antwoord 3
Ja.

Vraag 4
Hoe beoordeelt u dat uitkeringsgerechtigden het risico lopen hun uitkering te verliezen als zij functies uit het CBBS weigeren op basis van ethische of psychische gronden, zoals de functie van een productiemedewerker in een slachterij?

Antwoord 4
Voor de beantwoording van deze vraag is het belangrijk onderscheid te maken tussen de functie op de arbeidsmarkt zoals die gebruikt worden om te komen tot een beoordeling van de mate van arbeidsongeschiktheid en de functie op de arbeidsmarkt zoals die wordt aangeboden in het kader van re-integratie.
In het kader van de beoordeling in de WIA wordt gebruik gemaakt van het zogeheten CBBS. Dit is een bestand van functies op de arbeidsmarkt. Het gaat hier om algemeen geaccepteerde arbeid. Deze functies worden in de beoordeling gebruikt om te kijken welk werk een zieke werknemer gezien zijn beperkingen nog wel zou kunnen uitvoeren en wat het verlies aan verdiencapaciteit is. Het gaat hier om een theoretische schatting. Daarbij wordt dus niet gekeken of een persoon gewetensbezwaard is tegen bepaalde functies. Dit uitgangspunt wordt bevestigt in de rechtspraak (bijv. CRvB 6-6-2008, LJN BD4216).
Het weglaten van functies in de beoordeling,omdat de zieke werknemer gewetensbezwaren heeft, zou ook leiden tot het ongewenste effect dat gewetensbezwaarde zieke werknemers sneller (volledig) arbeidsongeschikt worden verklaard dan andere niet-gewetensbezwaarde werknemers. Immers er zijn dan minder functies voor hen te duiden.
Dat een bepaalde functie gebruikt is in de beoordeling wil niet zeggen dat de zieke werknemer ook verplicht is deze functie te accepteren indien die hem concreet wordt aangeboden. Zoals eerder aangegeven kan een gerechtigde in het kader van de re-integratie een functie weigeren vanwege gewetensbezwaren. De wet biedt die ruimte.

Vraag 5
Erkent u dat het werken in een slachterij, en het bewust moeten doden van dieren, ethische dilemma's en in sommige gevallen zelfs psychische schade met zich mee kunnen brengen en daarom ook niet voor iedereen geschikt zijn?

Antwoord 5
Ja, ik kan mij voorstellen dat er mensen zijn die grote bezwaren hebben tegen het doden van dieren. Zoals ik in mijn beantwoording al heb aangegeven wordt in het kader van de re-integratie en het begrip passende arbeid wel rekening gehouden met gewetensbezwaren. Overigens is nog van belang dat de functie die het UWV gebruikt (productiemedewerker in de pluimveeslachterij) niet het daadwerkelijk slachten van dieren omvat. Het slachten van dieren is geen bestaande functie binnen het CBBS.

Vraag 6 en 7
Erkent u dat op basis van ethische en psychische gronden de functie productiemedewerker in een slachterij daarom ook niet als een reguliere functie beschouwd kan worden? Bent u bereid om de functie «productiemedewerker slachterij» uit het CBBS te halen?
Bent u bereid om ethische criteria te verbinden aan het selecteren van functies binnen het CBBS? Zo ja, op welke wijze en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6 en 7
Ik ben niet voornemens om UWV te verzoeken om ethische criteria te verbinden aan het opnemen van functies in het CBBS. Om die reden ben ik ook niet voornemens UWV te verzoeken de functie «productiemedewerker pluimveeslachterij» uit het CBBS te halen. In het CBBS zijn alle functies opgenomen die algemeen geaccepteerde arbeid zijn. Het werken in de pluimveeverwerkende industrie is algemeen geaccepteerd en is voor veel

Nederlanders een gewone baan. Ik zie daarom geen reden om deze functie uit het CBBS te halen.
Daarnaast zou het verbinden van ethische criteria aan het opnemen van functies in het CBBS leiden tot een verregaande uitholling van het CBBS, aangezien er in dat geval minder functies geduid kunnen worden. Het zou ertoe leiden dat mensen sneller en meer arbeidsongeschikt worden verklaard dan nu het geval is. Met alle kosten van dien. Ethische bezwaren worden mede ingegeven door een bepaalde levensstijl of geloofsovertuiging. Nederland heeft een rijk palet aan burgers met veel verschillende levensstijlen en geloofsovertuigingen. Elk met hun eigen ethiek. Het zou ondoenlijk zijn om in het kader van het opnemen van functies in het CBBS rekening te houden met alle mogelijke ethische bezwaren.